

Der Warschauer Aufstand

DER DEUTSCHE ÜBERFALL AUF POLEN

Am 1. September 1939 verursachte das nationalsozialistische Deutschland den völkerrechtswidrigen Krieg gegen Polen. Das Deutsche Reich begann einen ideologischen Vernichtungskrieg, als dessen Ziel die „restlose Zertrümmerung Polens“ [Weisung Adolf Hitlers, 1939] geplant war.

Dem Angriff ging der „deutsch-sowjetische Nichtangriffspakt“ voraus, in dem die Teilung Polens beschlossen worden war.

Am 6. Oktober 1939 mussten die letzten polnischen Soldaten aufgeben.

Die deutsche Besatzung stand im Zeichen der nationalsozialistischen Vernichtungs- und Rassenpolitik. Mit der Besetzung begann der Völkermord an ca. 6 Millionen polnischen Staatsbürgern, darunter ca. 3 Millionen Juden. Etwa 2,8 Millionen Polinnen und Polen mussten für das Deutsche Reich Zwangsarbeit leisten. 1939 lebten in Polen ca. 35 Millionen Menschen, 1946 betrug die Einwohnerzahl 23,9 Millionen.

DER AUFSTAND UND DIE VERNICHTUNG WARSCHAUS

Die Armia Krajowa (Streitkräfte des polnischen Untergrundstaates) begann am 1. August 1944, 17 Uhr den Warschauer Aufstand. Die Rote Armee hatte Warschau bereits erreicht. Etwa 50.000 Polinnen und Polen kämpften 63 Tage lang für die Freiheit ihres Landes.

Ihr Kampf zeigte zunächst Erfolge: Es gelang, die Hälfte des Stadtgebietes links der Weichsel unter Kontrolle zu bringen.

Strategische Objekte wie Flughäfen und Brückenköpfe konnten jedoch nicht erobert werden.

Die Reaktion der Besatzer war grausam: Jeder, der auf den Straßen angetroffen wurde, ob Zivilist oder Soldat, sollte erschossen werden. Etwa 18.000 Soldaten der Armia Krajowa fielen, 25.000 wurden verwundet. Weit mehr als 150.000 Zivilisten wurden ermordet.

Da die Soldaten der Armia Krajowa auch nach mehreren Wochen nicht besiegt werden konnten, wurde am 1. Oktober ein Waffenstillstand vereinbart; am 3. Oktober kapituliert die Armia Krajowa.

Die Wehrmacht versprach, der Zivilbevölkerung Repressalien zu ersparen und die Widerstandskämpfer gemäß der Genfer Konventionen zu behandeln.

Diese Vereinbarungen wurden gebrochen: Etwa eine halbe Millionen Einwohnerinnen und Einwohner Warschaus wurden gefangen genommen. Mehr als 60.000 Polinnen und Polen wurden umgehend in Konzentrationslager deportiert. Die deutschen Besatzer zerstörten systematisch ca. 84% der Warschauer Bausubstanz.

DIE KRIEGSGRÄBERSTÄTTE

Auf dieser Kriegsgräberstätte sind 17 Soldaten der Armia Krajowa beerdigt. Sie wurden nach dem Ende des Warschauer Aufstandes nach Norddeutschland deportiert und mussten Zwangsarbeit leisten. Sie mussten am 22. März 1945 während eines alliierten Bombenangriffs auf Wilhelmsburg sterben, weil ihnen der Eintritt in die Luftschutzbunker verboten war.

Powstanie Warszawskie

NAPAŚĆ NIEMIEC NA POLSKĘ

1 września 1939 r. nazistowskie Niemcy rozpętały – wbrew wszelkim zasadom prawa międzynarodowego – wojnę z Polską. Rzesza Niemiecka wzniciła wojnę, która niosła spustoszenie i zagładę, a jej celem było – według rozkazu Adolfa Hitlera z 1939 r. – „całkowite zniszczenie Polski”.

Przed rozpoczęciem działań wojennych zawarty został „niemiecko-sowiecki pakt o nieagresji”, w którym zdecydowano o podziale Polski.

6 października 1939 r. ostatni polscy żołnierze musieli zaprzestać dalszej nierównej walki.

Okupacja niemiecka stała pod znakiem nazistowskiej polityki eksterminacji i rasizmu. Wymordowano ok. 6 milionów obywateli polskich, z tego ok. 3 milionów polskich Żydów. Prawie 2,5 miliona Polek i Polaków zostało wywiezionych na roboty przymusowe do Trzeciej Rzeszy. W 1939 r. Polska liczyła ok. 35 milionów mieszkańców, a w 1946 r. pozostało ich 23,9 miliona.

WALKA I ZAGŁADA WARSZAWY

1 sierpnia 1944 r. o godzinie 17.00 wybuchło pod dowództwem Armii Krajowej (Siły Zbrojne Polskiego Państwa Podziemnego) Powstanie Warszawskie. Armia Czerwona stała już pod Warszawą. Około 50 tysięcy Polek i Polaków walczyło przez 63 dni o wolność. Walka ta początkowo była zwycięska: udało się przejąć połowę terenów miasta położonych na lewym brzegu Wisły. Jednak obiektów strategicznych, takich jak lotniska czy przyczółki mostowe, nie udało się zająć.

Reakcja okupanta była straszliwa: każda napotkana na ulicy osoba – wszystko jedno czy powstaniec, czy cywil – była rozstrzeliwana. W Powstaniu poległo ok. 18 tysięcy żołnierzy Armii Krajowej, 25 tysięcy zostało rannych. Ponad 150 tysięcy osób ludności cywilnej zostało zamordowanych.

Ruchu oporu nie udało się stłumić nawet po upływie kilku tygodni i 1 października doszło do zawieszenia broni. 3 października Armia Krajowa podpisała akt kapitulacji.

Wehrmacht obiecał, że nie zastosuje represji wobec ludności cywilnej i że żołnierzy ruchu oporu potraktuje zgodnie z Konwencją Genewską. To nie zostało jednak dotrzymane. Prawie pół miliona mieszkańców Warszawy trafiło do niewoli. Ponad 60 tysięcy Polek i Polaków wywieziono do obozów koncentracyjnych. Okupanci niemieccy systematycznie wyburzyli około 84 procent zabudowy Warszawy.

PAMIĘCI OFIAR WOJNY

W tym miejscu spoczywa 17 żołnierzy Armii Krajowej. Po upadku Powstania Warszawskiego wywieziono ich do Północnych Niemiec, gdzie musieli wykonywać prace przymusowe. Ponieśli śmierć 22 marca 1945 r. podczas bombardowania Wilhelmsburga przez samoloty alianckie, gdyż zabroniono im korzystać ze schronienia w bunkrach przeciwlotniczych.

Diese Informationstafel wurde von Arian Musa, Justus Dienstbier und Linus Best – Schüler der Gesamtschule Harburg – und dem Volksbund Deutsche Kriegsgräberfürsorge e.V., Landesverband Hamburg erstellt.

Der Neue Friedhof Harburg unterstützte bei Recherche und technischer Umsetzung. Grafik: Tonya Dinter

Tablicę przygotowali uczniowie szkoły zintegrowanej w Harburgu: Arian Musa, Justus Dienstbier i Linus Best oraz Niemiecki Związek Opieki nad Grobami Poległych, t.z. z Hamburga.

W przeprowadzeniu badań i technicznej realizacji projektu dopomógł zarząd Nowego Cmentarza w Harburgu. Grafika: Tonya Dinter

Denkmal des Aufstandes in Warschau (Ausschnitt)

